

GEDENK DAT ZIJ HUN LEVEN GAVEN.....

Door: Ellie de Jonge

Oud-commando's bij Indiëherdenking in Terneuzen

De laatste vrijdag van augustus is traditioneel de dag dat in Terneuzen de 36 Zeeuws-Vlaamse militairen die sneuvelde tijdens de strijd in voormalig Nederlands-Indië worden herdacht. Al meer dan 20 jaar komen oud-Indiëgangsters, militaire vertegenwoordigers, familieleden en belangstellenden bijeen om hen te gedenken. Al enige jaren is ook een delegatie van Commandovereniging Zeeland aanwezig bij het Oost-Indiëmonument aan de Koninginnelaan.

De vrees dat deze altijd zo sfeervolle herdenking 'ondergesneeuwd' zou worden door de grote aandacht voor de opening van '75 jaar Vrijheid' die de volgende dag op de Boulevard en aan de haven in Terneuzen plaatsvindt, blijkt ongegrond. Behalve de begrijpelijke afwezigheid van burgemeester Jan Lonink, was het een goed bezochte herdenking.

Na het welkomstwoord door de voorzitter van de Stichting Oost-Indië Monument, drs. E-J. van de Kerkhove, ontsteekt Thomas van Os, leerling van het Lodewijk College, de kaars en leest de heer A.

Bolleman een gedicht voor. Namens de drie gemeenten in Zeeuws-Vlaanderen spreekt dit jaar burgemeester J-F Mulder van de gemeente Hulst.

De burgemeester heeft als thema de 'vergeten oorlog' gekozen. Hij vergelijkt daarbij de vrijwel onbekend gebleven slag om de Schelde, die volgens de burgemeester de doorbraak van de geallieerde troepen naar noordelijk Nederland bewerkstelligde en vele slachtoffers ten gevolge had, met de strijd in Nederlands-Indië. "Wij zijn hier vanmiddag aanwezig om de gesneuvelde Zeeuws-Vlaamse militairen te herdenken die gevallen zijn in ons

Nederlands-Indië. Best een beetje wrang dat wij de vrijheid tellen vanaf 1945, maar er was strijd in Nederlands-Indië tot 1949. Daarmee dreigt deze oorlog een vergeten oorlog te worden", aldus de burgemeester. "Ook de Indonesische kwestie die ontstond nadat Soekarno na de Japanse capitulatie de onafhankelijke Republiek Indonesië uitriep, hoort in onze geschiedenisboekjes."

De burgemeester vindt het belangrijk dat de verhalen worden beschreven, dat er van de geschiedenis geleerd wordt. "Door doorleving van de verhalen die verteld worden, ga je de geschiedenis beter begrijpen, en ga je zien hoe belangrijk het is om in een vrij land te leven. Daarom is het goed om te blijven herdenken."

Bij de herdenking wordt jaarlijks speciale aandacht geschonken aan één van de gesneuvelde militairen. Thomas Ros schetst de geschiedenis van Izaak Catsman, die zich na de bevrijding aanmeldde als vrijwilliger. Hij werd ingedeeld bij het Regiment Stoottroepen en kwam terecht in Engeland. Izaak maakte deel uit van de troepenmacht die op 12 oktober 1945 vanuit Liverpool richting Indië afreisde. Hij sneuvelde op 28 september 1947 te Salatiga.

Hierna speelt het Blazersensemble, onder leiding van dirigent Hans de Doelder, Terang bulan, een populair Indonesisch liedje in krontjong-stijl dat nog uit de koloniale tijd dateert. De melodie is later door de staat Maleisië overgenomen voor hun nationale volkslied.

Ook drs. Van de Kerkhove legt in zijn toespraak een verbinding tussen de strijd om de vrije doorvaart van de Schelde en de herdenking van de gesneuvelde Zeeuws-Vlaamse militairen in Indië. Hij zegt onder meer: "De strijd in Zeeuws-Vlaanderen heeft vooral aan veel Canadese militairen het leven gekost. Veel jongemannen meldden zich aan om de verliezen van de Canadezen te compenseren en kwamen daarna in Indië terecht."

Aalmoezenier Sanneke Brouwer, geestelijk verzorger Veteranen regio Zuid, is voor het eerst aanwezig bij de Indiëherdenking in Terneuzen. In haar toespraak zijn verschillende raakvlakken te ontdekken met de toespraak van burgemeester Mulder en de 'vergeten' slag om de Schelde. Ook zij merkt op dat "... een belangrijk stuk van ons eigen verleden onderbelicht is gebleven, terwijl de strijd in Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea wezenlijk deel uitmaakt van onze Nederlandse recente oorlogsgeschiedenis. Na de bevrijding trokken ook veel Zeeuws-Vlaamse jongens naar Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea om hun land te dienen in de tropen. Een aantal van hen kwam niet meer thuis, zij sneuvelden in dit voor hen vreemde land. Zij blijven onlosmakelijk vervlochten met de levens van u, veteranen, die er met hen waren. Zij betaalden de hoogste prijs. Wij gedenken dat zij hun leven gaven."

Het voorlezen van de namen en tegelijkertijd het bloemenleggen op het monument door leerlingen van het Lodewijk College is als altijd een onderdeel van de herdenking dat veel indruk maakt. Die 36

bloemen staan voor 36 levens.... In diepe stilte gaan de gedachten uit naar hen die er niet meer zijn. Adjudant van de Kerkhove geeft als Commandant Erewacht het commando 'Geeft Acht' en na het hoornsignaal speelt het Blazersensemble het Wilhelmus, waarna de vlag wordt gehesen. De lange rij kransleggingen wordt geopend door de burgemeesters J-F. Mulder namens de gemeente Hulst, mevrouw M. Vermue-Vermue namens de gemeente Sluis en wethouder B. Van Assche namens de gemeente Terneuzen.

Aalmoezenier Brouwers sluit de plechtigheid af met een verwijzing naar de vrouwen die de steen van Jezus' graf rolden om Hem te verzorgen. "Zo hoop ik dat alle veteranen vandaag ervaren dat wij naast hen staan. Dat zij de steen niet alleen hoeven dragen. Omdat wij geloven dat liefde en geloof sterk genoeg zijn om stenen te doen rollen. Omdat wij geloven dat bevrijding altijd mogelijk is." Na het zingen van het Zeeuws-Vlaamse volkslied volgt het defilé langs het monument en een gezellige nazit in Zorgcentrum Bachten Dieke.

COV Zeeland werd vertegenwoordigd door Marcel van Campen, Rinus Korstanje, Mechiel de Visser en echtgenote, en bestuurslid Ellie de Jonge